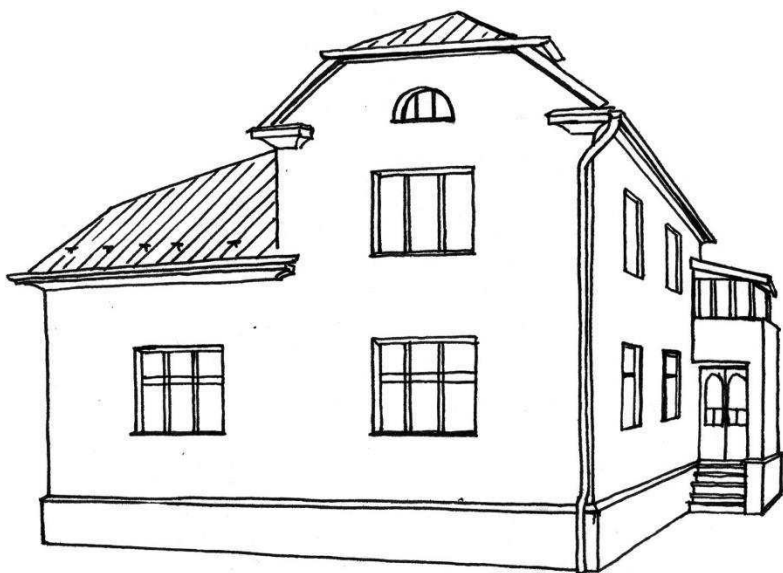

5/2014

BRNEŇSKÝ EVANGELICKÝ MĚSÍČNÍK
SETKÁVÁNÍ

EVANGELICKÁ CÍRKEV V BRNĚ

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně I

Betlémský kostel a kostel J. A. Komenského (Červený kostel)
Opletalova 6, 602 00 Brno, tel: 542 211 453, 542 210 332
email: ccebrno1@atlas.cz, <http://www.cervenykostel.cz>
kazatelé: Jiří Gruber a Olga Tydlitátová, faráři
seniorátní kazatelé: Jiří Šimsa a Kateřina Rybáriková
kurátor: Václav Matoulek, past. pracovnice: Marie Melicharová

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně II

Blahoslavův dům, Lidická 79, 602 00 Brno, tel: 541 212 469
email: brno-ii@evangnet.cz, <http://brno-ii.evangelnet.cz>
kazatelé: Martin Horák a Alexandra Hauserová, faráři
kurátor: Jaroslav Kučera, past. pracovnice: Marta Vařílková

Farní sbor ČCE v Brně - Husovicích

Netušilova 26, 614 00 Brno, tel: 545 212 420
email: husovice@evangnet.cz, <http://www.ccehusovice.cz>
kazatel: Štěpán Hájek, farář
kurátor: Vladimír Zikmund

Farní sbor ČCE v Brně - Židenicích

Kostel Jílkova 74, fara Konečného 8, tel: 530 324 052
email: zidenice@evangnet.cz, <http://zidenice.evangelnet.cz>
kazatelé: Pavel Kašpar a Marta Židková, faráři
kurátor: Miroslav Maňák, past. pracovnice: Jana Kašparová

Diakonie ČCE - středisko v Brně

Hrnčířská 27, 602 00 Brno, tel: 549 242 279, 541 248 401
email: brno@diakoniecce.cz <http://brno.diakonie.cz>
ředitel: Jan Soběslavský

EVANGELICKÁ
AKADEMIE
BRNO

Evangelická akademie,

Vyšší odborná škola sociálně právní

Opletalova 6, tel: 542 221 741, email: vos@eabrno.cz

Střední zdravotní škola Evangelické akademie

Šimáčkova 1, 542 213 593, email: cszs@eabrno.cz,

<http://www.eabrno.cz>

ředitelka: Hana Svobodová

Setkávání - brněnský evangelický měsíčník. Ročník 2014 (XVI). Vydávají sbory Českobratrské církve evangelické Brno I a Brno II. Odpovědní redaktoři: Jiří Gruber, Martin Horák. Obálka Iva Tůmová. Registrováno pod číslem MK ČR E12109. Doporučená cena jednotlivého čísla 15 Kč. Roční předplatné 150 Kč, sponzorské 200 Kč. Redakce: 602 00 Brno, Opletalova 6. Vychází 10x ročně.

Květnové dny

Milí čtenáři,

z církevních svátků je v tomto měsíci před námi svátek Nanebevstoupení Páně (29. května), z významných výročí církevní historie pak 450 let od úmrtí reformátora Jeana Calvina (27. května).

Květen však míváme spojen se vzpomínkou na události konce II. světové války: květnové povstání (5. května) a výročí konce války (8. května). Tato výročí bývala velmi připomínána komunistickou stranou: vítězství nad fašismem bylo důležitým argumentem, kterým zdůvodňovala a ospravedlňovala své vládnutí; a činí tak dosud. Přirozenou reakcí po roce 1989 pak bylo, že lidé rádi ukončili slavení vítězství Sovětské armády. Nový, přiměřený způsob připomenutí událostí konce války jsme však nenašli.

Vzpomínám na svou zkušenost z Velké Británie. Velmi významný je pro Brity svátek označovaný jako Remembrance Day - Den památky; připadá na 11. listopadu: bylo právě 11 hodin 11. 11., když v roce 1918 velitelé válčících stran podepsali příměří a I. světová válka byla ukončena. V tento den se ale připomínají oběti obou světových válek, a pamatuje se také na padlé při dalších válečných konfliktech, na Brity i na příslušníky jiných národů, na vojáky i civilisty. Otázka, za jaké ideály bojovali a umírali, protentokrát nestojí v popředí: s úctou jsou připomínáni všichni - jako lidé, kteří položili svůj život za druhé a pro druhé.

Mnoho Britů už před tímto svátkem nosí na klopě znak makového květu. Květ připomíná bitvu o Flandry, jedno z nejhroznějších bojišť I. světové války, na němž padlo téměř tři sta tisíc britských vojáků; když zde boje utichly, nekvetlo prý na zpustošeném a zničeném území nic - vyjma vlčích máků. Nošení znaku zároveň dosvědčuje, že jeho majitel přispěl na činnost Royal British Legion, největší dobročinné organizaci v zemi, která pomáhá veteránům válek. Při příležitosti výročí konce I. světové války se v zemi koná řada vzpomínkových obřadů, bohoslužeb a jiných programů. 11. 11. v 11 hodin pak život v Británii na dvě minuty utichá. Jsou věnovány vzpomínce.

Myslím na to, jakým způsobem jsou oběti válek a jiných konfliktů vzpomínány u nás. Čeští vojáci v rakouských uniformách, legionáři, příslušníci Svobodovy armády, letci RAF, účastníci odboje, ti všichni nasadili svůj život za svou zem. Význam jejich úsilí a jejich obětí se pak nejednou přehlížel či zpochybňoval, oficiálně nebo i neoficiálně. Ať ovšem bojovali na té straně či na jiné, na tragédii jejich osobních osudů to nic nemění. Na smutku jejich nejbližších také ne. Důstojnou vzpomínku si zaslouží.

Martin Horák

Nelson Mandela a večeře Páně

Když zemřel Nelson Mandela, světoví komentátoři si všímali mimo jiné vlivu křesťanství na jeho život. Mandela byl členem metodistické církve. Sám uznával, že byl metodismem hluboce ovlivněn už od mládí. Nicméně, Mandelův význam pro metodismus nespočívá ve vlivu metodismu na jeho život. Naopak, jeho život vyzývá ke změně metodismu právě v těch oblastech, kde nejvíce souzní s metodistickým dědictvím.

Příklad takové výzvy najdeme ve zprávě o bohoslužbě s večeří Páně ve věznici Pollsmoor. Harry Wigget, anglikánský duchovní, pečoval o politické vězně, kteří tam byli převezeni z Robben Island v roce 1982. Podle jeho popisu probíhala jejich první bohoslužba takto: malá skupina vězňů se shromáždila okolo stolu. Stranou seděl dozorce a pozoroval, jestli se neděje něco podezřelého. Farář se v eucharistické liturgii dostal k pozdravení pokoje, když ho Mandela přerušil, přešel přes místnost k dozorci a zeptal se ho, jestli je křesťan. Dozorce odpověděl, že ano. Mandela řekl: „Tak se tedy připoj k nám okolo stolu. Nemůžeš sedět zvlášť. Toto je večeře Páně, a my ji musíme slavit společně.“ Dozorce si přitáhl židli ke stolu a přijímal večeři Páně společně s vězni.

To, co Mandela udělal, nebyl ojedinělý případ. Vyjadřovalo to jeho vztah k dozorcům. Tato událost je ovšem významná proto, že Mandela rozšířil svůj způsob chování do církevní a vlastně až do svátostné oblasti. Mohli bychom vidět ten případ jako ztělesnění toho nejlepšího z metodistického pochopení otevřené večeře Páně. Anglikánský kněz vede bohoslužbu křesťanů různých vyznání a laik z metodistické církve pozve k účasti na večeři Páně člověka stojícího mimo a zajistí tak, že večeře Páně je opravdu otevřená. Jenže Mandela tím navíc změnil přímo teologii otevřené večeře Páně. Jemně, ale hluboce.

Podívejme se na význam Mandelova pozvání v širších politických a církevních souvislostech. V době apartheidu bylo všechno - od veřejných laviček po celé čtvrtě měst - odděleno, aby běloši a černoši nepoužívali stejné prostory. Zákonem nařízená segregace byla zároveň diskriminací. Černoši dostali méně hodnotný díl. Jako příklad z běžného života uvedu, že běloši by nejedli z nádobí, které někdy předtím použili černoši.

Ten dozorce, Christo Brand, byl běloch, Afrikánec, příjemce všech politických a ekonomických výhod apartheidu. Mandela byl černoš, člen vykořisťované a utlačované většiny. Brand byl dozorce, reprezentant donucovací moci státu. Mandela byl vězeň, vyloučený ze společnosti a odloučený od rodiny touto donucovací mocí. Žil každý den v nedobrovolné podřízenosti vězeňskému systému. Segregace se týkala také církví. Wigget poznamenává, že dozorce byl členem Nizozemské reformované církve, jež podporovala teologii apartheidu a

rasovou segregaci v církvi. Metodistická církev sice odmítala apartheid, ale segregace a rasismus ve společnosti vedly k tomu, že prakticky byly sbory také často oddělené. Když Mandela vyslovil to pozvání k večeři Páně, udělal to jako ten, kdo byl politicky a sociálně vyloučen, kdo trpěl pod nadvládou apartheidu a kdo by vůbec nemohl být členem bělošské Nizozemské reformované církve. Mandela nejen odmítl segregaci ve společnosti a v církvi, ale pozval toho, kdo měl ze segregace a nadvlády bílých prospěch, aby se připojil k těm odmítaným okolo stolu Páně.

Právě zde Mandelův čin představuje první výzvu ke změně naší teologie otevřené večeře Páně. My rozumíme této svátosti jako pozvání pro všechny, kdo hledají společenství s Kristem. Důraz klademe na to, kdo se smí připojit k nám. Mandela nám připomíná stolování s Ježíšem, jak o něm čteme v evangeliích. Ježíš měl společenství s vyloučenými, hříšníky, chudými a nečistými. Pozval spravedlivé, bohaté a čisté, aby se k nim připojili. Starší syn je pozván, aby se připojil k oslavě návratu mladšího, marnotratného. Bohatí jsou vyzváni, aby opustili své bohatství a připojili se k Ježíšovi a jeho chudým následovníkům. Z tohoto hlediska pozvání ke společenství s Kristem není pozvání těch, kdo mu patří, adresované těm venku. Je to pozvání od Krista, který byl odmítnut, vyloučen, ukřižován za městem, ke společenství s ním a s těmi, kdo jsou vyloučení a odmítnuti. Tady vzniká otázka, jaký liturgický výraz by mělo mít takové pozvání dnes, kdy vylučování a podmaňování se děje rozmanitými způsoby - v našich společenstvích a také na národní a mezinárodní úrovni.

Druhá výzva vyvstává z mocenských vztahů ve vězení. Je to dozorce, kdo má moc přikazovat, řídit, zvát. Od vězně se očekává, že bude poslouchat a podřizovat se. Mandela nepřijal přidělenou roli, když pozval Branda k večeři Páně. Odmítl odvozovat svou identitu od znelidšťující ideologie apartheidu a od zvyků vězeňského systému. Uplatnil svou lidskost. Mandela vnesl svoje odmítnutí apartheidu do svátostné oblasti a potvrdil tak lidskou důstojnost i teologicky. Kristovo pozvání k večeři Páně je zároveň odmítnutí všeho sociálního a politického třídění lidí. U Kristova stolu se první stanou posledními a poslední prvními, mocní jsou svrženi s trůnu a pokorní jsou povýšeni. Ve společenství s Kristem není žid a Řek, otrok a svobodný, muž a žena.

Zatřetí, Wigget poznamenává, že on sám vnímal dozorce jako loutku placenou státem, zatímco Mandela ho viděl jako bratra, jako Boží dítě. Opět, je to teologicky zesílený význam Mandelova přístupu k dozorcům. Odmítl si zpředmětňovat svoje utlačovatele; naopak s nimi zacházel jako s lidskými bytostmi, jež mohou být osvobozeny od svých utlačovatelských způsobů. Kvůli tomu se naučil afrikánsky a studoval historii a literaturu Afrikánců. Chtěl s nimi komunikovat a pochopit, co je utvářelo. Přeneseno do svátostné oblasti a vyjádřeno slovy apoštola Pavla, Mandela rozpoznával tělo Kristovo. A to na neobvyklém místě. Ne mezi chudými, utlačovanými a vyloučenými, nýbrž mezi nástroji státu, nižšími úředníky, kteří uskutečňovali politiku apartheidu v praxi. Dozorci jako Christo Brand byli jedni z mnoha úředníků, kteří uplatňovali zákony apartheidu na každodenní úrovni. Pro většinu černochů byli právě oni ti zjevní utlačovatelé. Přesto Mandela viděl, že jsou také pozvání ke stolu Páně. Podobně

jako u Ježíše. Jeden ze skandálních rysů Ježíšovy služby, který pro nás už ztratil schopnost šokovat, je jeho vztah k výběřčím daní. Právě tito drobní úředníci římské říše byli odpovědní za konkrétní uskutečňování římského útlaču. Navíc měli špatnou pověst, protože zneužívali svou moc pro osobní prospěch. Ježíš s nimi stoloval. Když nás Kristus zve ke společenství s ním, volá nás do vztahu s lidmi, kteří zastávají ideologie a teologie podle našeho přesvědčení chybné až trestuhodné. Takové povolání ke společenství neznamena, že máme přijmout a potvrdit to, co odporuje evangeliu. My máme prostě vidět ty, s jejichž postoji naprosto nesouhlasíme, jako údy Kristova těla a snažit se jim rozumět, i když zastáváme a prosazujeme něco jiného, co evangelium od nás jasně vyžaduje, jak věříme.

Mandela chodil v Pollsmoor k večeři Páně pravidelně. Dodávalo mu to sílu k jeho úkolu - hledání spravedlnosti a osvobození politickými prostředky. Tehdy začal tajně vyjednávat s vládou. Nevíme, do jaké míry k novému způsobu jeho zápasu přispěla účast na večeři Páně. Víme ovšem, že je to prostředek milosti. Skrze společenství s Kristem ve chlebě a vínu jsme obnovováni - naše hříchy jsou odpuštěny, jsme proměňováni láskou pro lásku, naše duchovní rozvrácenost je uzdravena a my jsme zmocnění k tomu, abychom reprezentovali Boha ve světě. Tak můžeme hledat Boží království a jeho spravedlnost.

Dr. David N. Field

Dr. David N. Field je metodista, laik. Pochází z Jihoafrické republiky. Nyní žije ve Švýcarsku a působí jako koordinátor projektu Methodist e-Academy, jež poskytuje vzdělání pro budoucí faráře evropských metodistických církví.

Článek publikovaný v lednu 2014 volně přeložila Jana Křížová.

BYLO

Husovický dvorek

V neděli 13. dubna jsme měli po bohoslužbách možnost nevšedního zážitku účasti na zahajovacím programu již 15. ročníku Husovických dvorků. Tento minifestival se stal neodmyslitelnou součástí našeho sborového života. I na letošní jaro je naplánovaný program 4 kulturních akcí - 3x po nedělních bohoslužbách a jednou v rámci Noci kostelů.

Program byl zahájen vernisáží fotografií Bena Skály. Ti, kteří přišli do kostela dřív, měli možnost si fotky prohlédnout ještě v klidu. Po vernisáži hned následovalo divadlo a po jeho skončení již fotky na svých místech nevisely. Aby nezmokly, musel si je autor během představení schovat. V každém případě se Ben opět předvedl nejen jako dokumentarista známý z řady církevních akcí, ale především jako pan fotograf s nesmírným citem pro kompozici i fotografovaný objekt. Představení divadla Neslyším „Putování ošklivého káčátka“ zaujalo svými originálními nápady i hereckým provedením. Ale také tím, že do děje byla postupně vtažena skoro polovina diváků.

Tentokrát sice nevyšlo počasí úplně ideálně, ale občasné dešťové kapky nikoho ze židle nezahnlaly a všichni přítomní i se spoustou malých dětí vydrželi sledovat program až do konce. Děkujeme a těšíme se na další.

Vladimír Zikmund

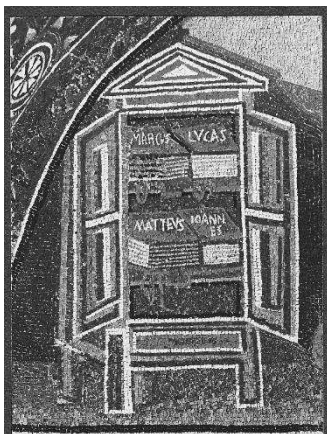
Nešpor v Blahoslavově domě

V neděli 13. dubna se v Blahoslavově domě konal poslední jarní hudební nešpor. Kázání přednesl farář Martin Horák, hudebním programem k nešporu přispěla rodina Meislova z Českých Budějovic: hudební skladatel Jan Meisl hrou na varhany, Petra Meisl zpěvem a hrou na violoncello jejich dcera Petra. Vedle Biblických písní Antonína Dvořáka jsme mohli slyšet několik písní pro zpěv a varhany od Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů a soudobého českého skladatele Jiřího Laburdy, dále drobné skladby pro violoncello a klavír od Ludwiga van Beethovena a Bohuslava Martinů, a také dosud neuvedenou skladbu Jana Meisla Jarní chvalo zpěv.

Martin Horák

„Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“ Jan 20, 23

Tato slova vkládá evangelista Jan do úst Vzkříšenému při jeho prvním setkání s učedníky, shromážděnými pro strach za zavřenými dveřmi. Spolu s darem Ducha svatého dostávají i tento „dar“ - nebo je to spíš břemeno? Asi jak pro koho. Z historie víme dost o sebevědomí těch, kdo na sebe tato slova vztahovali. Nejen ve staré církvi si představitelé Božího lidu osobovali právo vylučovat hříšníky od svátostí i ze společenství spasených. Kolik lidských životů bylo takto zničeno. Že by to byl záměr Vzkříšeného?

Janovo evangelium, ze kterého onen výrok pochází, má mezi čtyřmi evangelií zvláštní postavení. A to nejen co se týká stavby příběhu, který Jan vypráví, ale také způsobu, jímž svůj příběh podává. I jazyk se od synoptiků liší - Jan častěji než ostatní evangelisté využívá metafor a paralelismy. Od tzv. synoptických evangelií se tedy na první pohled liší slohem i uspořádáním látky. Janovská křesťanská obec i sebe samu chápala poněkud odlišně. Důraz je na tom, že učedníci přebývají v tomto světě, ale nejsou ze světa. Tvoří zde na zemi nebeskou obec bratří, kteří se navzájem milují a tím prokazují svou eschatologickou příslušnost.

K textu: „Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“ V první větě je užito sloveso *afienai*, které znamená odpuštění ve vlastním slova smyslu. Užívá se ho běžně i pro odpuštění boží. Odpuštění lidí je odpuštění boží stejně tak, jako hříchy proti lidem jsou hříchy proti Bohu. Neexistují přece různé druhy hříchů. Sloveso uvedené v druhé větě řeckého originálu zní *kratein*, tedy zadržet, ovládat. Výsledkem činnosti, označené tímto slovesem, je vždy ovládnutí něčeho, panování nad něčím. Vzpomněla jsem si v té souvislosti na ono „hřích ve dveřích leží“ (Gen 4,7) a je ho potřeba chytit či zadržet, aby se nedostal dovnitř. Nemůže tedy ono *kratein* znamenat distanci od nějaké situace.

Výrok, uváděný Janem, je svou formou semitský paralelismus. Druhý člen opakuje a vysvětluje, co bylo řečeno v prvním. A ještě něco: předmětem v obou větách nejsou hříšníci, ale hříchy.

V Janově evangeliu je hodina Ježíšovy oslavy hodinou Ducha. A v této hodině svěruje oslavený Ježíš svým učedníkům své poslání. V Ježíšově době byla pravomoc rozlišovat, co je přestoupení Zákona, tedy hřích, svěřena rabínům, odborně vzdělaným. Mimochodem, zkusme si představit pohoršení, které působil Ježíš, když odpovědnost za plnění Zákona svěřil osobnímu svědomí svých učedníků, prostých a neučených lidí země.

Posílá je tak, jako jeho samého poslal Otec. Vdechuje jim Ducha, kterého přijal od Otce. Skrze ně a s nimi bude svým Duchem žít vzkříšený Ježíš. A jejich slovo o něm, slovo odpuštění a smíření, bude tak mocné, že všude tam, kde bude slyšeno, bude přemožen hřích a jeho vláda bude zlomena. Už nebude škodit a ničit.

Pokusím se o interpretaci (na překlad nestačím). Kde hříchy odpustíte, budou odpuštěny; kde je odpuštěním přemůžete, nebudou už mít žádné moci. Možná tento janovský výrok není ani tak udělením mimořádné pravomoci (kterou je možné se chlubit), jako spíše posláním a úkolem, jemuž se není možné vyhnout (alespoň ne bez následků). Je to výzva. Jestliže někomu můžu takto pomoci, musím to udělat.

Olga Tydlitátová

EVANGELICKÉ KOSTELY A MODLITEBNY

Kazatelská stanice v Radiměři

Radiměř se nachází na českomoravském pomezí ve Svitavské pahorkatině, vznikla sloučením dvou obcí a má asi 1 100 obyvatel. Obě obce byly téměř úplně německé, a tak patřily v letech 1938 - 1945 do záboru. Po druhé světové válce následoval odsun Němců a došlo k přistěhování českých obyvatel.

Noví osídlenci evangelického vyznání vytvořili v Radiměři kazatelskou stanici svitavského sboru a koupili pro církev v roce 1949 za 80 000 Kč rodinný domek, který měl sloužit jako sborový dům, ale nedařilo se ho dlouho uvolnit. Zatím se členové kazatelské stanice scházeli v soukromém domě bratra předsedy Karla Prudila. Po letech, po uvolnění domu v roce 1972, si radiměřští ve svém objektu zřídili modlitebnu, kterou užívají dodnes.

V Radiměři se schází k bohoslužbám, pokud se nemýlím, 17 účastníků, a práce kazatelské stanice zintenzivnila příchodem rodiny bratra JUDr Petra Cardy, kurátora celého svitavského sboru a někdejšího seniorátního kurátora. Bohoslužby se konají 2x do měsíce a duchovensky kazatelskou stanicí obstarával 26 roků bratr farář Josef Valenta, který byl reaktivován i v době neobsazení sboru. Nyní je farářem ve Svitavách a tedy i v Radiměři od roku 2009 bratr farář Filip Keller.

Jiří Novák

ROZHOVOR

s Wierou Jelinek

Slyšeli jsme, že vedete jediný soubor hrající na ruční zvonce v Česku. Je tomu tak skutečně? Kdy jste soubor založila a co vás k tomu vedlo a, pokud to můžete prozradit, také pod jakou „hlavičkou“ hrajete?

V naší zemi není asi mnoho těch, kteří viděli a slyšeli naživo hru na středních ručních zvoncích. Tato hra, která je populární v anglosaských zemích, zejména ve Spojeném království, USA, Kanadě, Austrálii a v Japonsku, není u nás zatím příliš známá. V Evropě ji provozuje jen velmi málo souborů. Pokud je mi známo, existuje několik souboru v Německu a jeden v Polsku. Tento poslední zmíněný

soubor jsem v Zelově - místě našeho dosavadního působení, v evangelickém sboru českého exulantského původu - založila v roce 1999 a také vedla já.

Byla to, a doposud je, úžasná věc, nejen pro posluchače, ale i pro nás všechny, do této věci zapojené, včetně mladých účinkujících. Když jsme se s manželem (také evangelickým farářem) v roce 2010 přestěhovali do Česka, toužili jsme po zavedení těchto nástrojů rovněž zde. Nakonec jsme pro tuto myšlenku získali řadu nadšenců nejen z našich sborů (sloužíme ve valašských sborech ČCE v Ratiboři a Kateřiních) včetně vedení obou obcí, ale i lidí z dalších míst ČR. Abychom mohli shromáždit potřebné množství finančních prostředků, založili jsme Občanské sdružení, které celou tuto akci zastřešuje. Díky obětavosti a ochotě mnoha lidí jsme mohli už v následujícím roce zvonky zaplatit. Zvonky pro nás zakoupili přátelé z USA a přivezli je s sebou na letní tábor dětí a mládeže, který se konal r. 2011 v Kateřiních. Ke skupině zvoníků z USA The Alumni Ringers se připojili i dva zvoníci z Berlína, dvě děvčata ze Zelowa a naše dcera, farářka Ewa Jelinek z Ostravy. Tato skupina, vedená dirigentem panem Richardem Pinkertonem, učila naše děti a mládež (z obou našich sborů) základům hry na ručních zvoncích. Po jejich odjezdu pokračuji v této práci já. A pod jakou „hlavičkou“ hrajeme? Pod hlavičkou Dobré zprávy - evangelium Ježíše Krista.

Na koncertě v Miroslavi hrálo dvanáct hudebníků, ale zvonků bylo určitě víc. Prozradíte nám kolik? A hlavně, jak se od sebe liší, mám na mysli nejen velikost, ale i třeba jejich vyladění?

Zakoupili jsme čtyři a půl ze sedmi možných oktáv, což činí 54 zvonků. Každý zvonek je jiná nota klávesnice. Máme k dispozici a používáme noty G3 až C8.

Po koncertě jste byla tak laskavá a dovolila posluchačům nejen prohlédnout si zvonce zblízka, ale dokonce je i potěžkat. Zaujala nás nejen jejich váha, posluchači projeví i zvědavost, kde lze tak neobvyklý hudební nástroj získat, v běžné prodejně hudebních nástrojů určitě ne?

Tyto hudební nástroje se vyrábí ve dvou firmách v Pensylvánii v USA, kde jsou velmi populární tzv. Handbell Choirs, hudební tělesa, zabývající se hraním na ruční zvonky. Nejmenší zvonky můžou vážit méně než 10 dekagramů, ty největší a nejhlouběji znějící pak i 7-10 kilogramů (v dalších oktávách, jež zatím nevlastníme).

Přivezli jste si vlastní stojany či stoly a hráči měli na rukou rukavice, jistě to nebylo kvůli chladu. Jak je to v létě, také v rukavicích a proč?

Kvůli chladu to tentokrát nebylo, i když jsou chvíle, že jsme za tyto rukavice opravdu vděční. Jejich použití je nezbytné vzhledem k zamezení důsledků pocení se rukou zvoníků na slitině, z níž jsou zvony vyrobeny. Má to především estetický a bezpečnostní účel.

A jak je to s notovým materiálem pro váš soubor? Také bychom rádi věděli, jak se jmenuje ten jiný nástroj, který jste během hry používali, i ten je dost neobvyklý.

Noty pro ruční zvonky píše většinou hudební skladatelé ve Spojených Státech. Ale získáváme je už také na místě. Mladí lidé, kteří se nechali touto

hudbou okouzlit, uspořádali už několik skladeb sami. Jsou to duchovní a lidové písně, moderní filmová hudba a také velice uznávaná aranžmá české národní hymny.

Kromě samotných ručních zvonků máme také tři oktávy zvonků chórových (C4-C7), tj. 37 dalších nástrojů. Jejich zvuk je tichý, jemný, prohlubuje dojem a zážitek posluchačů. I když je to cílem také různorodé techniky hry na samotných zvoncích.

Prozradíte nám také něco o sobě, paní Jelinek? Je zřejmé, že z Kateřinic, odkud soubor přijel, asi nepocházíte?

Ano, je to pravda, narodila jsem se v české exulantské rodině Smetanových v už zmíněném Zelowě, v centru dnešního Polska. Pro některé jsem Češka z Polska, pro jiné Polka českého původu. Byla jsem první ženou v Polsku ordinovanou na farářku v evangelických církvích. Zatím i poslední, protože po našem přestěhování od 1. září 2010 sloužím jako farářka sboru ČCE v Ratiboři.

Kde jsou Kateřinice, kolika auty musíte vše převést a jaký je vlastně váš technický doprovod?

Kateřinice leží asi 10 km východně od Vsetína. Odtamtud nás na našich vystoupeních doprovází zpravidla čtyři až pět aut, v nichž, vedle nás a účinkujících, se musí umístit 5 velkých stolů, 10 matrací, 9 kufrů různých velikostí, pult a samozřejmě noty. Tuto přepravní službu konají doposud milí rodiče účinkujících zvoníků.

Ptala se Lia Ryšavá, převzato z Miroslavského zpravodaje

Soubor Zvonky Dobré zprávy vystoupí v Červeném kostele v rámci Brněnské muzejní noci v sobotu 17. 5. a potom v neděli při bohoslužbách v 10 h.

NOVOZÁKONNÍ APOKRYFY

Příběhy apoštolů 2

Dnes navazujeme na příběhy apoštolů z Novozákonních apokryfů, a to na Skutky Petrovy a Svědectví Jana Malaly. V tomto článku si přiblížíme Skutky Pavlovy, Ondřejovy a Janovy.

Základní zvěsti Skutků Pavlových je opět pohlavní zdrženlivost a Kristovo vzkříšení. Ve spisu se odráží zápas s křesťanskými gnostickými scestími s odmítáním Starého zákona a popíráním vzkříšení. Je zvláštní, že velká část německé evangelické církve za fašizmu odmítala SZ a v různých křesťanských kruzích je popíráno vzkříšení, ať už pod jakýmkoliv názvem. I v tomto příběhu je popsán zase Pavlův vzhled, prý podle Titových údajů. „*Oneziforos... spatřil přicházejícího Pavla, muže malého vzrůstem, s holou hlavou a křivýma nohama, ušlechtilého držení, se srostlým obočím a trochu vystouplým nosem, plného laskavosti - někdy se jevil jako člověk, někdy měl tvář anděla*“ (Skutky Pavlovy a Thekly 237). Pavel mluvil uprostřed církve v Oneziforově domě, dívka Thekla

jej poslouchala ve dne i v noci. Její snoubenec to nemohl snést, zvláště když se dověděl, že Pavel nabádá mladíky a dívky, ženaté muže a vdané ženy, aby se nestýkali, případně aby opustili své protějšky. Prý říká: „*Vzkříšení dosáhnete, jen když zůstanete čistí...*“ (Skutky Pavlovy 244). Dva muži zase snoubence poučovali o vzkříšení, o němž se říká, že už nastalo v dětech, které máme (to odporuje 2Tm 2,18). Stále častěji slyšíme v krematoriích, že zemřelý žije v potomcích nebo ve vzpomínkách. Pavel byl na udání uvězněn. Thekla měla být upálena, ale plameny se jí nedotkly, ani lvi, ani medvědi, ani býci jí neublížili. Sama se v této situaci pokřtila: „*Ve jméno Ježíše Krista křtím se v poslední dny*“ (Sk Pa 260). Pak se ještě setkala s Pavlem a ten ji vyslal: „*Jdi a kaž slovo Boží!*“ Thekla je označována jako první mučednice. Jméno Thekla bylo dříve dosti časté, později už ne, zdálo se trochu pejorativní. Do Korintu přišel Šimon a Klebios, ti hlásali, že není žádné vzkříšení těla, ale ducha, Bůh svět nestvořil, Ježíš nebyl ukřižován (byl jen zdáním), nenarodil se z Marie... Pavel tomu odporuje: „*Neboť Kristus Ježíš vlastním tělem spasil každé tělo*“ (Sk Pa PBod 54). Také dnes je rozšířen názor, zda Ježíš vůbec žil, že je to fikce a ani svět a vesmír nebyl stvořen, je to náhoda... Nero nechal pozatýkat římské křesťany a upálit, žárlil na jejich krále. Pavel měl být dle římského práva stát. Legenda pokračuje ještě Pavlovým vzkříšením a pokřtěným Ivem. Pokřtění Iva je snad předzvěstí oblíbených křtů v ZOO, CD nebo knih.

Krátký spisek Skutky Ondřejovy je gnostický. Opět svědčí o popírání sexuality, i manželský styk byl považován za smilnění. Manželé to těžko nesli, Ondřej byl vsazen do vězení a měl být ukřižován. V textu je podobně jako v Pavlových epistolách o připraveném nehynoucím věnci pro zápasníky, o ctnosti. Obrazem vítězství má být věnec na rakvi našich zemřelých. Ve Skutcích jsou někdy užívána Ondřejova slova o kříži a ke kříži: *Jedna tvá část se vzpíná k nebesům, abys zjevoval výsostné Slovo. Druhá část je upevněna v zemi, abys věci podzemské i pozemské spojil s nebeskými*“ (Skutky Ondřejovy, Martyrium O. 55). Ondřej měl být dle legend ukřižován na kříži ve tvaru X, tomu ale nesvědčí předchozí slova.

K lidové literatuře patří i Skutky Janovy. Tam Ježíš tančil s učedníky (Skutky Janovy 198.199), asi něco jako židovské kolové tance. Dále je tam o mladíkovi, který si srpem uřízl přirození (SkJ 178), podobně jako Origenes se zbavil mužství. V textu se také objevuje požadavek, aby manželé žili jako bratr a sestra. To nám připomíná doporučení ŘKC pro ty, co žijí po rozvodu v novém manželství, aby mohli přistupovat k večeři Páně. Apoštol Jan před svou smrtí na cestu do nebe prosí: „*Dej mi doprovod andělů*“ (SkJ 214). Liturgie v CM kancionálu 1968 říká: „*Přispěchejte... andělé Páně, vezměte s sebou jeho duši a doprovodte jej před božský trůn nejvyššího*“.

Ještě v příštím čísle Setkávání si povíme, než přejdeme k Proroctvím a apokalypsám, o Skutcích Tomášových, o zesnutí Panny Marie, o jejím nanebevzetí a o Listu o neděli.

Jiří Novák

Křesťanské svědectví v rozhlase

Má křesťanské svědectví v rozhlase své místo? A jestli ano, co to pro ně znamená? Nezmizí tam jeho kvalita a účinnost? Nebo naopak, není teprve rozhlas tím správným prostředkem zvěstování?

Média nejsou nijak zázračným nástrojem. Jistý vliv ale mají a mají i schopnost určitým způsobem proměňovat sdělení, která předávají. Proto stojí za to o nich přemýšlet. A protože v církvi ještě pořád žije i určitý strach z médií, míří první otázka mnohých právě tímto směrem: Nejsou média spíš nástrojem tohoto světa, ďáblovou brankou do našich domovů? Neměl by se jim křesťan raději vyhnout?

I novozákonní doba, stejně jako ta dnešní, byla poznamenána komunikační explozí. Nezpůsobil ji rozhlas ani televize, ale řečtina. Informace najednou začínaly proudit cestami dříve nepřístupnými. Co to přineslo? Zmatek idejí, zpřevrácení hodnot, rozmach pohanství a zejména všelijakých sekt - ale také příhodný čas pro příchod Spasitele. Hospodinu se tehdejší komunikační boom stal prostředkem šíření evangelia. Dnešní církev vidí leckde v médiích spíše branku, kterou k lidským srdcím přichází zlo.

Je to oprávněná obava? Ano, je. Média jsou součástí či obrazem světa, který je zla plný. Do takového světa jsme ale posláni, v něm máme žít, dokud nás sám Pán neodvolá do skutečnosti lepší. Řešením není strčit před zlem hlavu do písku či vytlačit ho z našeho života, ale naučit se s ním žít způsobem, který bych nazval svatým.

Pokud si tyto skutečnosti uvědomíme a připustíme, že média a komunikační exploze představují nejen riziko, ale i šanci, objeví se otázka druhá: Co udělat, abychom tuto možnost a nabídku dobře využili? Odpovědi potřebujeme hledat ve dvou oblastech: na rovině publika a na rovině autora či producenta mediálního pořadu.

K publiku může patřit kdokoli z nás, dokonce povím: měl by patřit. Sdělovací prostředky se skutečně stávají "prvním areopagem moderního světa". Lidé získávají velkou část své životní zkušenosti právě z médií. Jde tu o sounáležitost s těmi, kterým jsme posláni sloužit. Je dobré mít alespoň rámcový přehled o tom, co se vysílá, a umět na to nějak reagovat.

Součástí takového přehledu je ovšem i pochopení principů mediálního sdělení. To už přestalo být jen informací o skutečnosti, stalo se především zábavou. Jeho pravdivost už neznamená shodu výpovědi s realitou; čím častěji a z čím většího počtu mediálních kanálů něco slyšíme, tím větší věrohodnost tomu přisuzujeme, tím to pokládáme za pravdivější. Současně je třeba počítat a vědomě pracovat i se skrytými částmi mediální výpovědi; média mluví i kontextem informací, řazením zpráv, mlčením o některých událostech. Je významné, že každé médium předá jen část informace, zbytek si posluchač

doplní podvědomě sám ze svých znalostí a zkušeností. Toto doplňování dokážou média významně ovlivňovat.

Řekl jsem, že média mluví i svým mlčením - tím se dostávám k té druhé oblasti, ve které je třeba hledat odpovědi na otázku po dobrém využití nabídky poskytované médii, na rovinu autora či producenta. Pokud by křesťanské svědectví z rozhlasu nezaznívalo, publikum by si to adekvátně mediálnímu prostředí vykládalo jako výpověď, že za to nestojí, že nemá hodnotu. Jak se ale dostat do médií? Jen málo z nás má potřebné znalosti a dovednosti, málokdo z nás je scénáristou či režisérem.

První šanci jsou přímé přenosy bohoslužeb, ať už na internetu nebo ve vysílání veřejnoprávních médií. Není to sice nejvhodnější forma k oslovení světa, naše formy ani jazyk většinou nejsou ani srozumitelné, ani nijak zvlášť atraktivní, svoje místo ale i tento způsob má, jde o zvěstování Slova. Vyplatí se věnovat mu potřebnou pozornost i péči.

Jiní jdou dál a připravují vlastní internetové rozhlasové pořady jednotlivců či sborů. Produkční technologie je dnes už poměrně levná, potřebným dovednostem je možné se naučit. Je to i třeba; o sledovanosti mediálního pořadu rozhoduje v první řadě nikoli obsah, ale kvalita formy.

Lepší šanci jsou vlastní média s odborně připravenými pracovníky: církevní tisk, rozhlas, křesťanské webové stránky. Připomenu v Brně působící Trans World Radio; každý den poslouchají jeho vysílání na internetu a satelitu tisíce lidí. Který kazatel má šanci oslovit tolik posluchačů? A co si myslet o církvi, která by takovou možnost zvěstování považovala za něco okrajového?

A pak ještě to třetí: sekulární média. Ta veřejnoprávní mají zákonnou povinnost vysílat i náboženské pořady. Tam sice nepatří žádná přímá misie, poskytují ale dobrý prostor ukázat, že křesťanství je něco, o čem stojí za to přemýšlet. To není vůbec málo.

Ještě větší význam má křesťanský hlas v nenáboženském pořadu, ve zpravodajství apod. Nemusí hned kázat, prezentovat svou vlastní kulturu, nemusí šířit mravnost - o to dnes moc lidí nestojí; není nic snadnějšího, než vypnout přijímač. Církev ale stále ještě má to, po čem lidé třeba jen podvědomě touží: lásku, řád, smysl a cíl. V posledních staletích to nabízí tak nešikovně, že se stala minoritním společenstvím, to ale neznamená, že by tyto věci ztratily svou hodnotu! Pokud se nám taková šance naskytne, nikdy ji neodmítejme!

Co se veřejnoprávních médií obecně týče, zákon od nich vysílání náboženských pořadů vyžaduje, přičemž je vnímá jako uspokojování náboženských potřeb obyvatelstva. Nemluví o pořadech křesťanských, ale náboženských; jejich rozložení má odpovídat rozložení náboženských směrů v naší společnosti, přičemž za rozhodující informace se berou údaje posledního sčítání lidu. Mají ale rovněž pamatovat na nové náboženské směry, které se v naší společnosti objevují. Pokud bychom měli dojem, že veřejnoprávní rozhlas náboženské pořady zanedbává či jinak porušuje zákon, pokud bychom byli s něčím ve vysílání nespokojeni (a naše nespokojenost by nenarážela na dikci zákona), případně naopak, pokud by se nám ve vysílání něco zvláště líbilo, neváhejme se ozvat Radě Českého rozhlasu, případně i generálnímu řediteli. Hlas publika má svou váhu a rozhlas o spokojenost posluchačů stojí.

Petr Raus

Ladislav Velen - II. část

Morava na počátku 17. století měla vlastní samosprávu a nezávislost na české politice. Po odchodu Karla Žerotína (staršího bratrance Veleny) z funkce zemského hejtmána - zřejmě na nátlak císaře - se dostávaly postupně i všechny ostatní význačné funkce do katolických rukou, ačkoliv většina obyvatel zůstávala nekatolická. Česká snaha o získání Moravy pro stavovské povstání nebyla proto úspěšná. To se nelíbilo Velenovi, ten naopak prosazoval společný postup zemí Koruny české. Protože změnu mohl přinést jen převrat, Velen jej bez rozpaků provedl a následně byl zvolen zemským hejtmánem. Nebyl ale tvrdošíjným radikálem, jak by se mohlo očekávat. Z jeho dopisů je zřejmé, že si nepřál, aby povstání šlo až do krajní meze, tj. do sesazení Habsburků z trůnu. Prosazoval jednání a případným nátlakem chtěl donutit císaře k povolnosti. Když však byl v Praze přehlasován i svými odhodlanějšími krajany, podřídil se. Tragickou bitvu na Bílé hoře nepovažoval, stejně jako i jiní, za konec povstání, a počítal s pokračující válkou. Avšak potom, co poznal nestatečnost krále Fridricha Falckého, který Prahu opustil ihned po bitvě, tedy předčasně (později podobně vyklidil i Slezsko, odkud mohl vést další boj s císařem), a když byl sám napaden výčitkami a stal se svědkem prudkých střetů svých moravských přátel o podílu viny na neštěstí, pokusil se nejprve o nějaké rozumné vyrovnání s vídeňskou vládou. O pomoc se při tom obrátil v důvěře i na své katolické přátele. Ale nepochodil. Tehdy si uvědomil, že mu už nezbývá jiná možnost, než vyhrát příští válku. Opustil vlast a od té chvíle připravoval nový boj. Svě finanční prostředky, které zachránil při svém útěku, teď využil pro sestavování vojska z exulantů. Zároveň usiloval o vytvoření společné fronty proti císaři se Slezany a sedmihradským knížetem Bethlenem. Podařilo se mu to. Situace byla tehdy pro jeho plány příznivá. Ve vlasti vládla velká nespokojenost kvůli pokračující stále tvrdší rekatolizaci země, ale i nenávisť k okupačnímu vojsku Španělů, které násilím na obyvatelstvu chtělo udržet na Moravě klid. A tak jakmile se část Velenova vojska objevila na Moravě, přidávali se hned další povstalci, především Valaši, kteří již léta bojovali proti katolické vrchnosti. Přes velké přípravy a nadšení vojska celá akce zůstala bez úspěchu, když spojenci přestali postupovat společně. Bethlen začal jednat separátně o míru s císařem a po podepsání dohody se vojsko exulantů rozpadlo. Velen přitom ztratil všechno jmění.

Postup proti nekatolíkům byl stále bezohlednější a lidí, opouštějících vlast, přibývalo. Poměry na Moravě se neuklidnily, nepokoje pokračovaly. Iniciativu boje proti císaři zanedlouho převzali mocnější. Novou naději přinesla chystaná široká protihabsburská koalice, podporovaná Anglií a Francií, ke které se později přidalo i Dánsko. Avšak ani tato koalice nedosáhla výrazného úspěchu a skončila mírem po pěti letech. Nová, větší očekávání vzbudil švédský král

Gustav Adolf II. Jako protestant dlouho se znepokojením sledoval události na pevnině. Rozhodl se pomoci českému králi, zachránit mu českou korunu a exulantům vrátit zapovězenou vlast. Nejdříve si vybojoval předměstí na baltském pobřeží kontinentu a pak si v Elblagu zřídil dočasný hlavní stan. Tady se k němu v obrovské naději a důvěře obraceli čeští exulanti, aby se mu dali cele do boje o svoji vlast. Českých dobrovolníků ve vojsku rychle přibývalo. Ladislav Velen, švédskému králi delší dobu známý a uznávaný pro své schopnosti, byl jmenován válečným radou. To ho zachránilo od bídy. Funkci přijal se vší odpovědností, využil svých nesporných znalostí území i poměrů v oblasti možného budoucího střetnutí a vypracoval plány, jak by

měli Švédové v připravované válce postupovat. Plán byl armádním velením i králem přijat. V r. 1630 Gustav Adolf zahájil své dobře připravené tažení. Bylo natolik úspěšné, že se po dvou letech všeobecně věřilo, že brzy skončí vítězstvím. A právě tehdy v jedné z velkých bitev král padl. Byla to pro exulanty obrovská a nenahraditelná ztráta. Krále milovali, byl jediný z mocných, kdo tak rozhodně bojoval za ně a jejich práva.

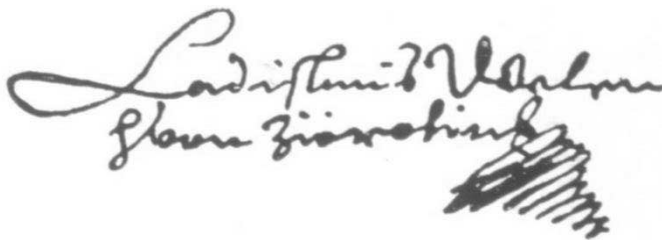
Ani po této tragédii ještě tažení Švédů neskončilo, stejně tak jako angažovanost Veleny u švédského vojska. Králův kancléř Oxenstierna byl rozhodnut pokračovat v nedokončeném záměru svého krále. Po rozpačitém začátku dosáhl několika úspěchů, ale po porážce v létě 1634 ztratili Švédové Slezsko, což mělo zásadní význam pro další vedení války. V nedohlednu bylo plánované obsazení Moravy a následný postup na Vídeň. Touto porážkou padly největší naděje exulantů.

Země byla z velké části zničena, především jižní Morava. Hospodářství rozvráceno, půda zanedbaná. Mnoho obcí bylo vypáleno, a protože všechna vojska zabavovala potraviny a dobytek, nastal hladomor. Na obdělávání scházelo obilí i lidé. Odhady ztrát na obyvatelstvu země za dobu války se různí, většinou se u nás předpokládá úbytek třetiny z původních obyvatel.

Ladislav Velen ze Žerotína, vůdčí postava stavovského povstání na Moravě, je zřejmě nejtragičtější osobností pobělohorských exulantů. Příslušník staré

bratrské rodiny, který celý čas svého nechtěného pobytu v cizině věnoval všechny své síly i jmění snaze o nápravu následků nepodařeného povstání a právu na návrat exulantů do vlasti. Přítel Komenského, který věřil jeho schopnostem i v jeho úspěch. Z velmi bohatého moravského šlechtice se během 17 let exilu stal chudák, který neměl na konci života ani dost prostředků pro život své rodiny. Zemřel v Polsku, neznámo kde, a jeho tři nadaní a stateční synové pro stejné úsilí položili své životy ve švédském vojsku, marně.

Ladislav Hájek, dokončení z minulého čísla

Obrázky: Švédský král Gustav Adolf II a podpis Ladislava Veleny ze Žerotína

ZE SBORU BRNO - ŽIDENICE

Ester a pomoc na konci světa

Je to až neuvěřitelné, kolik toho může člověk stihnout během krátké části svého života, je-li naplněn láskou k bližním a Božím požehnáním. To si asi říkala většina z nás, kteří jsme se sešli 21. dubna 2014., když jsme při sborovém setkání poslouchali bratra Abrahama Staňka a sestru Evu Svobodovou. Vyprávěli nám o činnosti zapsaného spolku (dříve občanského sdružení) nesoucího název Ester. V úžasu jsme hleděli na krásné fotografie, které celé vyprávění doprovázely, a poslouchali příběh, který se v posledních 12 letech odehrává v zapadlé části naší republiky.

Židenický sbor již třetím rokem podporuje dceřinou společností Ester, totiž její nadační fond, který poskytuje hmotnou pomoc studentům ze sociálně slabých rodin na učilištích, středních nebo vysokých školách. Většina této pomoci pokrývá například náklady spojené s ubytováním na internátech nebo kolejích, jízdné nebo příspěvek na knížky a učebnice mladým lidem, kteří by si jinak studium nemohli dovolit a kde i jedna tisícikoruna skutečně stojí za rozhodnutím, zda studovat, nebo jít na úřad práce. Tato spolupráce se našemu sboru velmi osvědčila, je adresná a přímá. Rozhodli jsme se proto dozvědět se i o dalších činnostech Ester více a pozvali její zakladatele k nám do sboru. Ráda bych se tímto způsobem podělila o jejich příběh i s vámi, kteří jste si jej nemohli vyslechnout osobně.

Sdružení Ester vzniklo v roce 2001 se záměrem angažovat se v nelehké sociálně-společenské situaci na Javornicku v okrese Jeseník. Celý tento okres, ač jej řada z nás vnímá jako krásnou přírodní lokalitu, kam jezdíme za zimní i letní rekreací či lázeňstvím, je jako jeden z mála okresů definován jako vyloučená lokalita. Panuje zde vysoká nezaměstnanost, kdy výrazné procento nezaměstnaných spadá do kategorie „dlouhodobě nezaměstnaných“, kde většina obyvatelstva nevykazuje žádné sepětí s krajem ani krajinou, jako důsledek řízeného dosídlení lokality po 2. světové válce. Pocit okrajovosti lokality je navíc umocňován tím, že jsou zde situována různá zařízení, do jejichž blízkosti se většina z nás netouží stěhovat: diagnostické ústavy a psychiatrické léčebny. A přesto právě přítomnost těchto institucí byla důležitým impulsem k tomu, aby zde zakladatelé sdružení našli své poslání a rozhodli se zde zakotvit a zůstat.

Jejich první a původní činnost mířila na sociální integraci lidí, kteří přecházeli z výše uvedených ústavů zpět do běžného života. Vizí zakladatelů bylo vytvořit pro tyto lidi podmínky, které by se co nejvíce blížily běžnému životu, na který je většina z nás zvyklá. Předpokladem takového života je smysluplná práce a bezpečné bydlení. Tento přístup se velmi rozcházel s představami a zaběhlou praxí ústavů a nemocnic, ze kterých tehdy klienti či pacienti odcházeli. Zakladatelé sdružení však našli velkou podporu u partnerů z Holandska, kteří v počátku tisíciletí do této části naší země přijížděli, o místní sociální služby se zajímali a nabízeli i partnerskou podporu a pomoc. Tak vznikl dům Esterka v Zálesí na Javornicku, původně stará obecní škola, kde našla řada lidí propuštěných z psychiatrických léčeben svůj nový domov i nový smysl života. U domu postupem času vybudovali jeho obyvatelé velké hospodářství, kde se starají o ovce, drůbež, koně, zeleninovou i květinovou zahradu, venčí psy, krmí kočky. V domě za podpory sociálních pracovníků společně vaří, uklízí i jinak spoluřídí provoz domu, slaví narozeniny i církevní svátky, zkrátka společně žijí.

Postupem času se činnost sdružení rozšířila i do dalších oblastí společenské a sociální práce. Velkou část dne tvoří rekvalifikační kurzy všeho druhu, ve kterých místní obyvatelé i klienti psycho-sociálních služeb získávají nové sebevědomí, dovednosti a obnovují své pracovní návyky, mnohdy ztracené dlouhodobou nezaměstnaností. Přínosem je tato činnost ale i pro celé město a region, který díky tomu získal nádherně opravené koupaliště, které se rozrostlo o krásné rekreační centrum s chatkami a zázemím pro camping, opravený arcibiskupský palác naproti známé zchátralé památce Tančírna v Račím údolí, cukrárnu v Javorníku a rovněž celou řadu běžných bytů, využívaných městem i sdružením coby chráněné či sociální bydlení.

Třetí, hlavní proud činnosti Ester, se věnuje péči o sociálně slabé rodiny, z nichž většina je romského původu. Systematická péče, jejíž těžiště spočívá v zajištění stabilního a dostupného bydlení a následně sociálně adaptační péče o dospělé i děti (finanční gramotnost, oddlužení, sociální kompetence, školní doučování aj.) předchází situacím, jako je odebrání dětí do ústavů či nekonečné stěhování rodiny po ubytovnách v celém kraji. Podmínkou zapojení se do sociálního programu Ester je pouze ochota dospělých podílet se pravidelně na veřejně prospěšných pracích v regionu a rovněž na údržbě pronajatého bytu. Sociální byty má sdružení Ester v pronájmu od majitele či města a následně je pronajímá rodinám, které má ve svém programu sociální péče. Dosavadní zkušenost všech tří stran (město, rodina, Ester) je velmi dobrá. Nespokojení jsou však někteří spoluobčané, kteří tímto ztratili naději, že by se obec mohla postarat o vystěhování místních Romů z důvodů jejich nepřizpůsobivosti či nedodržení platební morálky na nájemném.

Posledním velkým projektem Ester bylo vybudování Ekocentra Rychleby (viz www.ekocentrum-rychleby.cz), které od letošního roku slouží velkým i malým skupinám z celé České republiky i nedalekého Polska jako zázemí pro pobytové a vzdělávací akce s důrazem na ekologii a komunitní výchovu. S plně vybavenou kuchyní, ubytovací kapacitou 60 lůžek a krásnou konferenční i seminární místností poskytuje pracovní místa jak klientům občanského sdružení Ester, tak i místním lidem. V okolí moderních i funkčních staveb vzniká nyní svépomocí členů a klientů sdružení naučná stezka, okrasné a užitkové zahrady, skleníky i výběhy pro domácí zvířectvo.

Osobně mám Javornicko velmi ráda a s rodinou jsme většinu míst, o nichž Abe Staněk a Eva Svobodová vyprávěli, již několikrát navštívili, zde pobývali, a tudíž oba zakladatele i jejich dílo dobře znám. Přesto jsem se při jejich skromném vystupování a povídání znovu neubránila údivu, obdivu i vděčnosti. Údivu nad dokonalým propojením aktivit sdružení Ester, neboť síla jejich působení spočívá právě v komplexnosti činností, skrze které se jak region, tak i jednotlivci mají možnost vymanit ze své nepříznivé situace. Obdivu nad dokonalým Božím vedením, bez jehož pomoci by zakladatelé pro množství překážek již mnohokrát své snažení vzdali. A konečně poděkování Abemu i Evě, že se uvolili být oním nástrojem v Božích rukou, který svou jedinečností zaštiťuje tuto bohuľibou činnost.

Irena Kašparová

Činnost organizace Ester můžete sledovat na: www.esterzalesi.eu

Vatikánský chléb štěstí

Dnes mi kamarádka přinesla upečenou buchtu, misku s těstem a recept, na kterém stálo, jak se o těsto starat. Řekla mi, že buchta je moc dobrá a těsto ať si buď upeču, nebo klidně vyhodím. Recept byl nadepsán „Vatikánský chléb štěstí“ a hned v úvodu bylo vysvětleno, že se jedná o řetězovou akci, podobně jako bývaly dopisy štěstí, které následně s pokrokem elektroniky vystřídaly emaily štěstí.

Nemám ráda tyto řetězové akce - ani poštu ani emaily. Když mi něco takového přijde, většinou to končí hned v koši. V Bibli je psáno: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne. Nezobrazíš si boha zpodobením ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi, nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit.“ Je až děsivé, co tyto „řetězovky“ dělají s lidskou myslí a jak ovlivňují jednání jinak logicky uvažujících lidí. Nahlodávají lidské podvědomí a stávají se zcela nesmyslné zdrojem úspěchu v případě odeslání, či neúspěchu v případě zamítnutí.

Seděla jsem u oběda a přemýšlela, co vlastně bych měla s tím těstem udělat. A pak najednou mne napadla zajímavá věc. Moje kamarádka není věřící. Když před půlrokem skončila v nemocnici, modlila jsem se za její zdraví a moc si přála, aby to dobře dopadlo. Je nám dán velký dar, když můžeme prosit Boha v jakékoliv situaci o pomoc a o radu. Nikde nestojí, že by ten, za koho se modlíme, musel být věřící. „Proste a bude vám dáno“- tak se říká v bibli. Nestojí tam: „proste, a já si to rozmyslím“, nebo „proste jen za věřící - ostatní nemají nárok“.

Moje kamarádka se celý týden starala o těsto, aby z něj dnes v neděli mohla upéct buchtu a tu mi spolu s jedním dílem těsta přinesla, protože mi chtěla přát štěstí. Ona sice nemá Boha, u kterého by se za mne přimlouvala, ale věří ve štěstí, štěstí, o které se se mnou chtěla podělit. A tak se mi vlastně snažila dát totéž, co já jí. A tak si myslím, že se o to těsto asi budu celý týden starat, abych si z něj mohla příští neděli upéct buchtu. A až ji budu jíst, vzpomenu si na svou kamarádku, která je, stejně jako všichni mí dobří kamarádi, darem od Boha.

Lenka Grycová

BUDE

Kavárnička

- 7.5. Spisovatelku Boženu Němcovou připomene sestra Dagmar Vtípilová
- 14.5. Konzervatoř
- 21.5. Hezké obrázky z cest promítne bratr Jan Franců
- 28.5. Zajímavé vyprávění bratra faráře Jana Pokorného

Hudební nešpory v Červeném kostele

V neděli 4. května v 19.30 **Octopus Pragensis**

Vokální hudba vrcholné renesance - Monteverdi, Gallus, Gesualdo

Biblické zamyšlení Jiří Gruber

Muzejní noc - sobota 17. května

Červený kostel

18.00 Varhanní koncert

18:30 Červený kostel - historie a současnost

19.00 Zvonky dobrých zpráv

19:30 Proč není jedna církev?

20:00 Zvonky dobrých zpráv

20:30 Červený kostel - historie a současnost

21:00 Varhanní koncert

21:30 Proč není jedna církev?

22.00 Varhanní koncert

22:30 Červený kostel - historie a současnost

23.00 Zvonky dobrých zpráv

23.30 Bohoslužba pro nevěřící

Ondřej Maňák

Václav Matoulek

soubor mládeže z Kateřinic

Jiří Gruber

soubor mládeže z Kateřinic

Václav Matoulek

Ondřej Maňák

Jiří Gruber

Pavel Janeček

Václav Matoulek

soubor mládeže z Kateřinic

Jiří Gruber

Noc kostelů - pátek 23. května

Červený kostel

18:00 Komorní koncert

18:30 Proč není jedna církev?

19:00 Varhanní koncert

19:30 Proč není jedna církev?

20:00 Brno Gospel Choir

20:30 Červený kostel

21:00 Brno Gospel Choir

21:30 Proč není jedna církev?

22:00 Varhanní koncert

22:30 Červený kostel

23:00 Varhanní koncert

23:30 Půlnoční bohoslužba

Alice Přikrylová s rodinou

Jiří Gruber

Stanislav Heller

Jiří Gruber

Radost z Pána je mojí silou

Historie a současnost

Radost z Pána je mojí silou

Jiří Gruber

Stanislav Heller

Historie a současnost

Pavel Janeček

Olga Tydlitátová

Betlémský kostel

18:00 Varhanní koncert

18:30 Betlémský kostel

19:00 Představuje se skautský evangelický oddíl

19:30 Betlémský kostel

20:00 Představuje se skautský evangelický oddíl

20:30 Apokryf o chlebech

21:00 Varhanní koncert

21:30 Apokryf o chlebech

Historie a současnost

Historie a současnost

divadlo jednoho herce

divadlo jednoho herce

22:00 Varhanní koncert
22:30 Volná prohlídka kostela
23:00 Varhanní koncert

Program Noci kostelů 23. května 2014 v Blahoslavově domě

16:00 Otazníky nad Biblií - Biblický kvíz pro středně malé
16:00 Noemovo pexeso - Párování zvířátek před nástupem do Archy
17:00 O zlobivém andílkovi - Hraje, zpívá a mluví Kateřina Rakovčíková
17:55 Zvony a zvonky
18:00 Duo Bb Brethren (poprvé)
Jazzové variace na kytaru a trubku v podání Dana a Káji Mužátkových
18:30 Ztišení na začátku večera (Saša Hauserová)
18:45 Světla na nebeské klenbě - fotografií ohňostrojų Pavla Šindeláře
19:00 Hoboj & varhany - Kirsten Cooper a Hana Bartošová hrají skladby z děl
G. Fauré, G. Younga, E. Moricone a americké spirituály
19:30 Diakonie ČCE - informace o činnosti evangelické Diakonie v Brně
19:45 Varhany & klavír - Hana + Iva Bartošovy hrají skladby z děl J. S. Bacha,
A. Tučapského, J. de Vee Dixon (spirituály a jiné)
20:30 Kalich a jiné nádoby - Komentovaná prohlídka bohoslužebného náčiní
21:00 KoraJungleJazz - Západoafrická harfa kora spolu s kytarou. Hrají Jiří
Bouda a Pavel Šmíd
21:35 Komorní sbor Glyg Vystoupení komorního uskupení starších zpěváků
Dětského sboru Brno pod vedením sbormistryně Valerie Maťašové
22:05 Duo Bb Brethren (podruhé)
22:30 Bezperův příležitostný band. Muzika autorská i zpěvníková nejen pro
mladé v podání příležitostného tělesa Blahoslavova domu
23:15 Kalich - symbol reformace v obrazech
23:45 Ztišení na sklonku večera. Biblické čtení, zamyšlení, modlitba
17:00-22:00 Dobročinné palačinky pro Diakonie ČCE v Brně

Program na Noc kostelů 2014 - ČCE Brno Židenice

17:30 Budte světla na nebeské klenbě - výtvarné tvoření s dětmi
18:45 Bůh viděl, že je to dobré - biblický večerníček o stvoření
19:00 Zpíváme písničky ze Svítá
19:30 Květy nevadnoucí - zahájení výstavy Jany Fuksové
20:00 Zvukomalba - SPLAV (Společnost přátel literatury, věd a umění)
20:30 Varhanní hudba, biblická zvěst
21:00 Zpívá Židenické ChraPoT (Chrámové pomocné těleso)
22:00 Slavnost světla - Modlitba se zpěvy z Taizé

Zora Ondrová

Sestry z Kavárničky mě upozornily na článek ve Zpravodaji městské části Brno-střed, který pojednává o dlouholeté člence našeho sboru Zoře Ondrové. Za svobodna se jmenovala Jílková a dětství prožila ve sboru v Rovečném, kde se seznámila s farářem Janem Pokorným.

Zoře Ondrové bylo loni o Vánocích devadesát tři let. Její otec kdysi dávno pracoval jako strojní inženýr ve Škodovce v Praze, proto se tam ona i její dvě sestry narodily. Všechny vystudovaly obchodní školu. Otec však ještě před válkou zemřel. Proto její matka se všemi odešla do otcova rodiště Zleby-Věstín, kde provozovala nedaleko dnešní přehrady Vír hotel „C“.

Maminka dcery uchránila před totálním pracovním nasazením v německé třetí říši. Zora jí pak pomáhala s provozem hotelu. Ten se však záhy stal důležitým partyzánským bodem na jejich cestách Vysočinou. Partyzáni skupiny „Jermak“ a „Dr. Miroslav Tyrš“ si zde doslova podávali kliku od vchodových dveří. Zorka byla mezi těmito oddíly spojkou nepřetržitě od podzimu 1944 až do konce války. Stalo se mnohokrát, že přes den nahoře v podkroví spali partyzáni a dole ve výčepu popíjeli pivo esesáci. Potravin bylo málo a ještě k tomu na potravinové lístky, tak žili lidé mnohdy i ze dne na den. A tyto statečné vlastenky na tom byly ještě hůře, protože pomáhaly stravou partyzánům. Musely prodat i své osobní šperky, koberce atp., aby všechny neočekávané a velmi nebezpečné situace zvládly. Jednou se stalo, že esesáci, kteří byli na protipartyzánské razii, si s sebou do hotelu přivedli nějaká děvčata z vesnice s tancovali při hudbě z gramofonu. Velitel se natolik cítil jistý, že si odložil opasek s pistolí v předsíni, aby mu při tanci nezavazela...a pistolí někdo ukradl! A ještě navíc, bylo to za stanného práva za Heydricha! Pro nás to vypadalo velmi zle. Měsíc vyšetřovali a nakonec pachatele - místního zlodějíčka - chytili. To celou rodinu zachránilo před popravou. Hotel stál u lesa, ale zároveň u okresní silnice mezi Vírem a Rovečným, v polovině vzdálenosti mezi nimi. Tedy ideální poloha pro pozorování silničního provozu, ale i pro přepad wehrmachtu. Všechny tři dcery pomáhaly matce zabezpečit až zdánlivě nemožné věci s největším psychickým či fyzickým nasazením. Jen matka si plně uvědomovala, co všechno by se mohlo stát. Ke konci války dostala matka infarkt, který přežila a dožila se šťastně konce války.

Zora Ondrová vychovala dvě děti. Povětšinou pracovala v administrativě. O hotel přišli, když se začala stavět Vírská přehrada. Byla z něj ubytovna pro dělníky stavějící přehrada.

Zora Ondrová žije spokojený podzim naplněného života, její dcera se o ni každodenně stará. Za vše, co udělala pro vlast, si nepochybně zaslouží žít co nejdéle. Tak ať jí zdraví slouží i do dalších spokojených let.

Dr. J. Kux, upravila: Marie Melicharová

LIDÉ VE SBORU

Brno I

1.5. Libuše Burgetová	83 let
2.5. Josef Boháček	74 let
3.5. David Severa	40 let
5.5. Eva Zukalová	30 let
8.5. Vlasta Dvořáková	78 let
10.5. Alois Janíček	73 let
10.5. Vladislav Klíma	93 let
10.5. Jiří Šimurda	77 let
11.5. Marie Klímová	83 let
12.5. Květuše Bednářová	90 let
12.5. Tomáš Tůma	40 let
14.5. Oldřich Krejčí	83 let
14.5. Pavel Kučera	72 let
14.5. Jiřina Švarcová	85 let
16.5. Vladimír Sklenář	89 let
17.5. Emilie Továrková	89 let
27.5. Tamara Chlupová	30 let
24.5. Jarmila Bartáková	72 let
25.5. Daniela Čvandová	20 let
25.5. Ludmila Výšková	86 let
26.5. Jaromír Kožoušek	87 let
26.5. Jan Matocha	77 let
26.5. Jan Weigel	71 let
27.5. Blahoslav Dobeš	79 let
29.5. Jarmila Baxantová	89 let
29.5. Olga Hanzlová	76 let
30.5. Rut Hanáková	74 let

Brno II

4.5. Věra Haneflová	79 let
7.5. Pavel Just	71 let
8.5. Eva Pilátová	81 let
10.5. Emilie Zounková	94 let
10.5. Vlasta Kuklová	85 let
10.5. Zdeněk Kolář	71 let
13.5. Anna Waldhansová	30 let
16.5. Ervín Fussganger	73 let
22.5. Alena Bolomová - Kotari	75 let
22.5. Marcela Zemánková	73 let
24.5. Milena Svitavská	91 let
25.5. Bohumír Popelář	77 let
26.5. Dagmar Lipáková	84 let
27.5. Vlasta Havlínová	75 let
30.5. Jiří Farský	79 let
30.5. Dan Horák	10 let

Rozloučili jsme se:

7.4. Věra Lipinská, nar. 1926

Pokřtěni byli:

13.4. Jáchym František Komárek, nar. 2014
20.4. Anna Klára Sypěnová, nar. 1988
20.4. Petra Zmeškalová, nar. 1984
20.4. Lumír Šindelář, nar. 1970
27.4. Ellen Anna Blažková, nar. 2013

DÍKY A PROSBY

Hospodine, Pane náš! Děkujeme Ti, že jsme Tě mohli potkat. Většina lidí pouze tuší, že jsi, ale nám bylo dáno poznat a prožít, že jsi Bůh dobrý, laskavý a věrný. Nejsi jen první příčina a poslední smysl všeho kolem nás. Nejsi jen skrytá neznámá síla ani nejvyšší pojem filosofů. Staráš se o nás jako otec. Držíš nás za ruku jako matka. Chráníš nás jako starší bratr. Jsi blízko, i když se bojíme, že jsme tě opustili. Jsi přísný, ale milující. Jsi mocný, ale něžný. Místo aby sis dal sloužit, přišel jsi nám na pomoc v Ježíši Kristu.

Jeho statečnost a věrnost si v těchto dnech připomínáme. Zatímco on život ztratil, my jsme ho získali. Vděčně si připomínáme, kolik lásky, statečnosti a věrnosti bylo třeba, abychom dnes mohli s důvěrou a nadějí přicházet k Tobě, ačkoli víme, že jsme lidé nevěrní a chybující. A přece s námi počítáš, stále znovu nám odpouštíš a svěřuješ nám své dary, abychom jimi mohli sloužit druhým. Díky, že jsme ti stáli za všechnu tu lásku a oběť, která dává našemu životu nevyčísitelnou cenu. Amen.

Modlitba zazněla na Květnou neděli 13. dubna ve sboru Brno I

ZE STARŠOVSTVA

Brno I

Staršovstvo se poprvé sešlo v obměněném složení. V úvodu schůze byla přijata rezignace bratra Víti Rybárika a byla povolána první náhradnice sestra Jitka Najbrtová. Poté byla provedena volba kurátora, kterým se stal opět bratr Václav Matoulek, i místokurátora, kterým je znovu bratr Milan Ryšavý. Předsedou staršovstva zůstává první farář. Z uplynulého období jsme měli radost z víkendového setkání konfirmandů a mládeže v Daňkovicích, jarní ekumenické neděle, dubnových nešpor a březnových třicátníků. Staršovstvo poděkovalo bratru Franců za poutavé přiblížení sborového života v roce 2013 při sborovém shromáždění. Do sboru bylo přijato osm nových členů, z nichž většina se účastnila kurzů Alfa a Beta. Byla objednána nová nástěnka na Červený kostel. Sejde se pracovní skupina, která projedná aktuální náplň práce sborové sestry.

Jiří Gruber

Brno II

Faráři sboru předložili staršovstvu několik žádostí o členství ve sboru. Informovali staršovstvo o skutečnosti, že od začátku nového roku budou mzdové prostředky na pastorační pracovníky hrazeny z prostředků sboru, a k další úvaze navrhli různé možnosti řešení této otázky. Staršovstvo se zabývalo návrhem, aby byla otevřena možnost přispět na vyhlášené celocírkevní sbírky také dodatečně, případně převodem z účtu. Rozhodlo o konání chrámové sbírky na výzkum kostní dřevě (22. 6.)

Martin Horák

TÝDEN VE SBORU

Brno I

Po – Pá 9-12, St 15-17

Pondělí:

18:30 staršovstvo 12.5.

Úterý:

15:00 DD Věstonická
16:30 dětský klub Ovečky
16:30 biblická hodina
pro děti
19:00 příprava NŠ
19:00 modlitební setkání

Středa:

15:00 kavárnička
16:00 konfirmandi I.
16:00 konfirmandi II.
18:00 mládež
18:00 kurz Beta

Čtvrtek:

9:30 klub otevřených
dveří 15. a 22.5.
17:00 biblická hodina

Pátek:

18:30 pěvecký sbor

Neděle:

10:00 nedělní škola
11:00 setkání na faře
15:00 třicátníci 25.5.

Brno II

Po – Pá 8.30-11.30

Pondělí:

18:30 staršovstvo 12.5.
18.30 konfirmační
pro dospělé 26.5.

Úterý:

18:30 Přípravka nedělní
školy 20.5.
19.30 setkání střední
generace

Středa:

13:00 Diakonie 14. a 28.5.
14:00 biblické čtení DD
Kociánka 7. a 21.5.

18:00 biblická hodina

19:30 mládež

Čtvrtek:

16:00 vyučování dětí
16:00 konfirmandi
17:00 dorost

Sobota:

9:30 DD Kociánka
3., 17. a 31.5.

Neděle:

9:00 nedělní škola
10:00 setkání
v Blahoslavově domě

Brno – Husovice

Středa:

18:30 mládež

Čtvrtek:

19:00 biblická hodina
20:00 staršovstvo 15.5.

Pátek:

15:30 Husovičtí vřeštani

Neděle:

9:00 nedělní škola
10:00 setkání na faře
18:00 Desert 18.5.

Brno – Židenice

Pondělí

16:00 biblická hodina
pro děti v Blansku

Úterý:

15:45 BH pro děti
19:00 DŽES – Židenické
setkání mladých lidí

Středa:

16:00 konfirmandi
19:00 biblická hodina
v Blansku
19:30 staršovstvo **4.5.!**
19:00 Zpěvy a modlitby
z Taizé 21.5.

Čtvrtek:

18:00 setkání ml. mládeže
19:00 biblická hodina

Pátek: 23.5.

Noc kostelů 18:00

Neděle:

9:00 nedělní škola
10:00 setkání u kávy a
čaje v modlitebně
18:30 pěv. sbor Chrapot

Brno I	Brno II	Brno- Husovice	Brno - Židenice
4.5. 2. neděle po Velikonocích BK Jiří Gruber ČK Jiří Gruber, <i>křest</i> Rch Jiří Šimsa ČK 19:30 <i>nešpory</i> , Jiří Gruber	BD 9:30 Martin Horák Tiš Saša Hauserová	Hu Štěpán Hájek <i>rodinné bohoslužby</i> ČK 19:30 <i>nešpory</i> , Jiří Gruber	Žd Marta Židková, VP Bl Marta Židková, VP
11.5. 3. neděle po Velikonocích BK Jaroslav Vítek ČK Jaroslav Vítek	BD Saša Hauserová Tiš Martin Horák	Hu Štěpán Hájek	Žd Pavel Kašpar Bl Pavel Kašpar
18.5. 4. neděle po Velikonocích BK Miroslav Jelinek ČK Miroslav Jelinek <i>slib staršovstva</i> Rch Jiří Gruber	BD Martin Horák Tiš Martin Horák	Hu Štěpán Hájek Ma Štěpán Hájek	Žd Pavel Kašpar Bl Pavel Kašpar
22.5. 5. neděle po Velikonocích BK Olga Tydlitátová ČK Olga Tydlitátová Rch Olga Tydlitátová	BD Saša Hauserová Tiš Martin Horák	Hu Štěpán Hájek	Žd 9:00 Pavel Kašpar <i>slib staršovstva</i> Bl Jan Asszonyi
29.5. Nanebevstoupení Páně Opl 17:00 Jiří Šimsa			Žd 18:00 Marta Židková
1.6. 6. neděle po Velikonocích BK Olga Tydlitátová ČK Olga Tydlitátová Rch Olga Tydlitátová ČK 19:30 <i>nešpory</i> , Štěpán Hájek	BD Martin Horák Tiš 10:30 Saša Hauserová	Hu Jaroslav Vítek ČK 19:30 <i>nešpory</i> , Štěpán Hájek	
BK: Betlémský kostel v 8:30 ČK: Červený kostel v 10:00 Rch: Rychmanov v 14:15	BD: Blahoslavův dům v 9:00 Kuř: Kuřim v 10:00 Tiš: Tišnov	Hu: Netušilova 26 v 9:00 Ma: Maloměřice, Borky 7 DDS v 10:30	Žd: Židenice v 9:00 Bl: Blansko v 14:00